

LEDER

Hvorfor et nyt byplanblad?

Side 3

BORNHOLM VISER VEJEN

Regionsborgmester Thomas Thors tror på den effektive og demokratiske storkommune.

Side 4

VÆKST MED VÆRDIER OG VISIONER

I virkeligheden er vækst i sig selv jo hverken god eller dårlig, siger borgmester Nick Hækkerup.

Side 6

DANSK BYPLANLABORATORIUMS ARRANGEMENTER I 2003

Side 8

NY BYDEL I GAMMEL FABRIK

Silkeborg Papirfabrik – et eksempel på et effektivt og åbent samarbejde mellem en developer, en kommune og en rådgiver.

Side 10

AKTUELLE PROJEKTER

Side 14

1

Redaktion

Ole Damsgård (ansv.)
Henrik Witthøft

Redaktionsadresse

Dansk Byplanlaboratorium
Nørregade 36
1165 København K
Tlf.: 33 13 72 81
Fax: 33 14 34 35
Mail: db@byplanlab.dk

Forlag og ekspedition

Arkitektens Forlag
Tlf.: 32 83 69 00
Fax: 32 83 69 40
Mail: eksp@arkfo.dk

Årsabonnement i 2003

180 kr. incl. moms og
forsendelse i Danmark

Annoncer

Morten Herforth,
Jette Haxthausen,
Lone Andersen
(annoncebestilling:
la@arkfo.dk)

Layout

Isabel Sandra Duckett
Per Henrik Skou

Repro + tryk

Arco Grafisk A/S

ISSN

1602-9038
ByplanNyt udkommer
med seks numre om året

Signerede artikler står for
forfatterens regning, usig-
nerede for den ansvars-
havende redaktørs regning

ByplanNyt nr. 1 / 2003 (1. årgang)

TILSKUD MED FORDELE

Dansk Byplanlaboratorium er et fond, hvis formål er at fremme byplanlægningen. 4/5 af omsætningen er indtægtsdækket virksomhed. Resten dækkes af tilskud, der er nødvendige for at dække udgifterne til bl.a. drift af plansamling samt deltagelse i faglige netværk, udviklingsprojekter og den faglige debat. Tilskud til DB giver en række fordele, bl.a. ca. 25% rabat på de fleste arrangementer. Man kan således spare sit tilskud hjem ved at deltage ofte i DB-arrangementer. De nærmere regler for tilskud fås i sekretariatet.

Tilskudsgivere til Dansk Byplanlaboratorium i 2002/2003

Kommuner

Albertslund • Allerød • Assens • Ballerup • Billund • Birkerød • Bjergsted • Bjerringbro • Blaabjerg • Blåvandshuk • Bov • Brande • Broager • Brovst • Brædstrup • Brøndby • Brørup • Børkop • Christiansfeld • Dragsholm • Dragør • Dronninglund • Egebjerg • Egvad • Ejby • Esbjerg • Fakse • Fanø • Farum • Fredensborg • Humlebæk • Fredericia • Frederiksberg • Frederikshavn • Frederikssund • Faaborg • Gentofte • Gjern • Gladsaxe • Glamsbjerg • Glostrup • Grenaa • Greve • Grindsted • Græsted-Gilleleje • Gråsten • Gudme • Haderslev • Hadsund • Hammel • Hanstholm • Helsingør • Helsingør • Herlev • Herning • Hillerød • Hinnerup • Hirtshals • Holbæk • Holstebro • Horsens • Hundested • Hvidovre • Hvorslev • Høje-Taastrup • Hørning • Hørsholm • Haarby • Ikast • Ishøj • Jelling • Juelsminde • Kalundborg • Karlebo • Kerteminde • Kjellerup • Kolding • Korsør • København • Køge • Langeskov • Langå • Ledøje-Smørum • Lemvig • Lunderskov • Lundtoft • Lyngby-Taarbæk • Løgstør • Mariager • Maribo • Middelfart • Morsø • Munkebo • Møldrup • Møn • Nexø • Nibe • Nyborg • Nykøbing F. • Nykøbing-Rørving • Nysted • Næstved • Nørager • Nørre-Rangstrup • Odder • Odense • Otterup • Pandrup • Præstø • Ribe • Ringe • Ringkøbing • Ringsted • Roskilde • Rudkøbing • Ry • Ryslinge • Rødekro • Rødovre • Rønne • Rønnede • Sallingsund • Sejlflod • Silkeborg • Sindal • Skagen • Skanderborg • Skibby • Skive • Skjern • Skovbo • Skælskør • Slagelse • Slangerup • Solrød • Stenløse • Struer • Sundsøre • Suså • Svendborg •

Svinninge • Sydals • Sæby • Søllerød • Sønderborg • Sønderhald • Søndersø • Them • Thisted • Tinglev • Tommerup • Trehøje • Trundholm • Tølløse • Tørring-Uldum • Vallø • Vamdrup • Varde • Vejle • Viborg • Vinderup • Vojens • Værløse • Ærøskøbing • Ølgod • Ølstykke • Ørbæk • Aabenraa • Aalborg • Aalestrup • Århus • Aars • Årslev

Amter

Bornholm • Frederiksborg • Hovedstadens Udviklingsråd • København • Nordjylland • Ringkjøbing • Roskilde • Storstrøm • Vejle

Konsulenter m.v.

Arkitektfirmaet Bahl Gl. Skole • Boplan A/S • Byfornyelseskonsulenterne A/S • Cornelius Hansen & Bendiksen • Dybbro & Haastrup ApS • Erik Agergård ApS • Europlan Arkitekter ApS • Gruppen for by- og landskabsplanlægning • H. Helberg Analyse • H. Thule Hansen MAA • Hasløv & Kjærsgaard I/S • Henrik Witthøft Jensen • IC Byfornyelse • Institut for Center Planlægning • Juul Møllers Tegnestue • Jytte Reimann Byplanlægger • Karsten Pålsson A/S • Kasper Bak • Malthas Tegnestue • Nellenman Konsulenterne A/S • Nordic Network, Norge • Pakhus 12 Arkitekter MAA I/S • Peter Juel Jeppesen • Plan og udvikling Tegnestue • Rambøll Nyvig A/S • Skaarup & Jespersen A/S • Sven Allan Jensen A/S • Torben Vissing Byplanlægger Arkitekt MAA • Årstiderne Arkitekter A/S

Institutioner m.v.

AKB, Arbejdernes Kooperative Byggeförening • Arkitektkolen i Århus • Byfornyelse Danmark • Byfornyelse København • DAB, Dansk Almennyttigt Boligselskab • DSB Ejendomme • Foreningen Realdanmark • Foreningen Socialt Boligbyggeri • Fællesadministrationen FB, KSB og H44 • Håndværkets Byfornylsesselskab SMBA • KAB - Bygge og Boligadministration • M. & Th. Dreyers Fond • Miljøministeriet, Landsplanafdelingen • Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri • Naturklagenævnet • Statens Byggeforskningsinstitut Byer og Boliger • SBS Byfornyelse • Trekantområdet Danmark • Vesterbro Byfornylsescenter • Aalborg Universitet, Institut 20

LEDER

BYPLAN NYT

Hvorfor et nyt byplanblad – som om vi ikke allerede oversvømmes af information? Spørgsmålet er berettiget, men svaret er også indlysende. Byerne spiller en stadig mere central rolle i den økonomiske udvikling, og i de nye demografiske mønstre, der opstår under den tiltagende globalisering. Efter årtiers stagnation har vi nu byvækst, og der er stadig presserende behov for en modernisering af de allerede eksisterende bydele, og fremfor alt for en socialt forsvarlig udvikling såvel på landsplan som lokalt.

I det hele taget står planlægningen – den økonomiske såvel som den fysiske – over for nye og meget væsentlige udfordringer i de kommende år. Udfordringer, der affødes af internationale problemstillinger, men som skal omsættes til regionalt og lokalt forsvarlige løsninger, så tendensen til øget ulighed i adgangen til byernes goder bliver modvirket.

Hertil kommer, at Danmarks 'administrative geografi' skal diskuteres i de kommende år. En diskussion der stiller krav til fornyelse af planlovgivningen. Derfor er der et stort behov for faglige udmeldinger, der appellerer til et dynamisk plansystem, og som anviser nye måder at planlægge på.

BYPLANNYT er et supplement til det eksisterende BYPLAN, der fortsat vil behandle byplanfagets dybde og udvikling. Det mere hurtiggående nyhedsblad tager sig af dagsaktuel debat og information. Tilsammen en styrkelse af den fysiske planlægnings synlighed og dynamik.

De to blade vil udkomme koordineret i en form for vekseldrift: BYPLANNYT i ulige og BYPLAN i lige måneder. BYPLANNYT sendes foreløbig gratis til de ca. 3.000 planlæggere i Danmark inklusive Laboratoriets tilskudsgivere og BYPLANS abonnenter.

Hvis du ikke abonnerer på BYPLAN får du kun BYPLANNYT, så dette er en opfordring til at tegne abonnement på BYPLAN – se bagsiden.

God læselyst!

Freddy Avnby
Formand for Dansk Byplanlaboratorium

Kim Dirckinck-Holmfeld
Forlagsleder, Arkitektens Forlag

BORNHOLM VISER VEJEN

Det 53. danske Byplanmøde finder sted den 2.-3. oktober 2003 på Bornholm

Her vil vi sætte fokus på den aktuelle debat om en ny kommunalstruktur, erfaringerne fra sammenlægningen af de 5 kommuner på Bornholm – og de nye perspektiver for planlægningen. Som en lille optakt har Tonni Vinkel Sørensen talt med en forsker, den nye regionsborgmester, en planlægger og en tidligere kommunalpolitiker.

Store kommuner kan gøre mere for deres borgere. Men det kræver, at politikerne forlader rådhuset og lægger øret til jorden, mener forsker i nærdemokrati Henrik Bang.

Den ny Bornholms Regionskommune vil det hele. Styre mere effektivt og centralt, skaffe flere lokale arbejdspladser, forbedre servicen og udvikle de små lokalsamfund.

Drømmen er ikke helt urealistisk. Store kommuner kan ganske enkelt gøre mere for deres borgere, mener Henrik Bang, leder af Center for Demokrati, Medier og Styring og lektor i statskundskab på Københavns Universitet.

„Men det kræver, at politikerne har deres øjne stift rettet på det lokale. Politikerne må for alt i verden ikke mure sig inde på rådhuset. De skal være synlige“, siger Henrik Bang.

Det lokale politiske engagement er ikke så meget et spørgsmål om demokrati eller ej. Det handler mere om penge og effektivitet, mener Henrik Bang.

„Engagerede, selvstyrende borgere er en langt billigere og mere effektiv ressource. Og hvem ved. Måske har en lille skole i Hasle løsningen på et eller andet større skoleproblem. Den slags skal frem. Det er her den virkelige økonomiske gevinst ligger.“

MERE MAGT TIL BØRNEHAVEN

Selv kalder bornholmerne grebet efter fremtiden: Central styring – decentral ledelse. Politikerne i regionsrådet tager sig af de store planer som at tiltrække virksomheder, skaffe billigere transportmuligheder eller lægge linierne i skolepolitikken. Resten af de kommunale forvaltninger og institutioner som skoler og børnehaver skal på et-årige kontrakter.

„Udbredt autonomi, aftaler, kontraktsty-

ring og decentral ledelse er vejen frem for økonomien og demokratiet,“ siger den nye regionsborgmester Thomas Thors (S), tidligere borgmester i Rønne.

Ikke ti vilde Nexø-politikere kan få Thomas Thors til at betvivle planen om den mere effektive og demokratiske storkommune, der på én gang centraliserer og bevarer det lokale særpræg.

„Politikerne i regionsrådet kommer fra forskellige områder på øen. Det glemmer de ikke. Samtidig er vores udgangspunkt anderledes end så mange andre kommuners. Bornholmerne er i forvejen meget ø-bevidste, engagerede og initiativrige. Vores decentrale struktur vil samle dette engagement op,“ siger Thomas Thors.

Rønne bliver centret for socialforvaltningen. Åkirkeby skal tage sig af børne-

Regionsborgmester Thomas Thors.

Et stort flertal af vælgere på Bornholm – 20.559 mod 7.242 – stemte i maj 2001 for at lægge øens fem kommuner sammen.

sagerne. Allinge-Gudhjem kommer til at huse den tekniske forvaltning. Kommunale servicebutikker placeret i de gamle rådhus rundt om på øen skal sørge for den daglige kontakt med borgere.

„Vi kan måske ikke bevare alle skoler i den nuværende form eller placere en ny virksomhed lige præcis i Åkirkeby. Men ingen er interesseret i at udtørre udkantsområderne eller forringe servicen,“ siger Thomas Thors.

MYTE OG VIRKELIGHED

Foreløbig er den bornholmske drøm om centralstyret nærdemokrati mere udtryk for myte end virkelighed, mener Bjarne Dreier Christensen, tidligere afd.arkitekt i plan- og bygafdelingen i Nexø Kommune.

„I øjeblikket er der en stemning af, at regionskommunen kan løse snart sagt alle problemer. Vi bliver på én gang mere effektive og mere lokale. Det er selvfølgelig en

myte. Du kan ikke både bevare alle lokale servicetilbud, tage specielle hensyn til udkantssområderne og samtidig rationalisere og være mere effektiv,“ siger Bjarne Dreier Christensen. At amtet forsvinder, vil ikke betyde meget for hans arbejde, mener han.

Vi får ikke bare frit slag, fordi amtet forsvinder. Både staten og statsamtet holder øje med os.

Men vi får mulighed for en mere helhedsorienteret planlægning og en mere ensartet sagsbehandling i den større plan- og byg virksomhed i Tejn, siger Bjarne Dreier Christensen. For borgerne skulle det give større klarhed. Men prisen er længere afstand til de enkelte forvaltningsenheder.

BORGERKONTAKTEN FORSVINDER

En anden kritiker, tidligere viceborgmester Jesper Hansen (V) fra Nexø har efter ni år

i byrådet forladt posten. Han vil ikke være politiker på distancen i en ny stor kommune.

„Har vi en sag med en borger i Nexø, tager jeg simpelthen cyklen og får en snak med ham. Jeg møder op til runde fødselsdage, skoleafslutninger og bogudgivelser. Denne helt afgørende kontakt forsvinder. Et regionsråd på 27 mennesker kan ikke følge med,“ siger Jesper Hansen.

Et andet eksempel er glas- og keramikskolen i Nexø. Den kom kun op at stå, fordi borgere og politikere i Nexø kæmpede sammen om at få skolen til byen, mener Jesper Hansen.

„Fremover kan borgerne og foreningerne stå med en ønskeseddel i hånden over for et regionsråd, som ikke tænker specielt på dem.“

Tonni Vinkel Sørensen er freelancejournalist

VÆKST MED VÆRDIER OG VISIONER

Hillerød er en kommune i vækst, og borgmester Nick Hækkerup er ambitiøs med hensyn til den fremtidige udvikling.

Niels Helberg har talt med ham om visioner, planer og realisering.

Niels Helberg: Hvordan er det at stå i spidsen for en kommune i vækst?

Nick Hækkerup: Når man siger "vækst" så synes de fleste at det er noget godt. Men i virkeligheden er vækst i sig selv jo hverken god eller dårlig. Det kommer an på hvad vi bruger væksten til, og her er planlægning afgørende. For hvis vi ikke laver vækst med værdier, så laver vi i virkeligheden bare vækst for vækstens egen skyld. Og det gør jo ikke Hillerød til et bedre sted at leve eller bo eller arbejde, som er det vi gerne vil. Kunsten er at bruge væksten til at trække i den rigtige retning.

Hvordan forholder du dig til vækstens negative konsekvenser – den stigende trafik, miljøet, tab af identitet osv.?

Jeg er meget opmærksom på at væksten kan skabe en række planlægningsproblemer, men det er et spørgsmål som vi først nu skal til at forholde os konkret politisk til. Hvis du f.eks. tager vores handlingsplaner på det tekniske område vil du se at vi skal i gang med spørgsmål som: Hvad gør vi ved trafiksituationen i bymidten? Er vores overordnede vejnet godt nok udbygget? Osv.

Vi har et enigt Byråd bag ønsket om en fortsat vækst, men uenigheden viser sig i diskussionen af vækstens konsekvenser. Jeg tror vi skal diskutere nogle centrale spørgs-

mål i forbindelse med væksten. Vi bliver presset økonomisk, og vi oplever at byens identitet ændrer sig – at vi måske er ved at tabe den 'Poul Reichard-stemning' som mange forbinder med Hillerød. Der bliver bygget på en anden måde end vi har været vant til, trafikken bliver voldsommere – og det forstærker spændingsfeltet mellem den brede enighed om at vi gerne vil udviklingen og de konsekvenser af udviklingen som det bliver mere og mere vigtigt at forholde sig til.

Hillerød Kommune har i flere omgange arbejdet med visioner for kommunens udvikling. Hvorfor gør I det?

Vi skal bruge visionerne til at finde ud af hvor vi vil hen. Visionerne er politiske mål og de er blevet til gennem en bred politisk proces som i høj grad har involveret borgerne og interesseorganisationerne.

Bliver visioner ikke nemt overfladiske og intetsigende hvis alle skal kunne gå ind for dem?

Hvis målet er at alle skal være enige om visionerne så bliver de meget overfladiske, men det har ikke været målet.

Målet har været at få meningerne til at brydes og så formulere de synspunkter som vi mener er rigtige. I en tid hvor de kommunale ressourcer er knappe er det

Borgmester Nick Hækkerup.

FOTO: HILLERØD KOMMUNE

En helhedsplan for Ullerødbyen i Hillerød Vest skal fastlægges efter en idékonkurrence.

særlig vigtigt at vi bruger dem målrettet til at fremme den udvikling vi ønsker. Og i den sammenhæng er visioner vigtige.

Men har visionerne en reel indflydelse på det konkrete politiske arbejde?

Vi har besluttet at fra næste år skal Vision 2008 følges op af handleplaner.

Handleplanerne skal gøre rede for hvordan der skal arbejdes konkret politisk med hver enkelt vision. Vi har endnu ikke erfaringer med dette arbejde, men jeg ser frem til at det vil skabe en direkte sammenhæng mellem de overordnede mål og det daglige arbejde i kommunen. Det indebærer også at visionerne skal kommunikeres bredt ud til alle kommunale medarbejdere og alle interesserede borgere.

Et af de store planlægningstemaer som opfølgning på Vision 2008 er udviklingen af Ullerødbyen i Hillerøds vestlige udkant. Hvordan griber I det an?

Området skal rumme mere end 1.500 boliger og skal udbygges i etaper. Vi har udskrevet en idékonkurrence om en helhedsplan, og vi vil lægge vægt på at området bliver præget af høj kvalitet – både i helheden og i detaljen. Vi vil gerne inddrage borgerne i diskussionen af områdets fremtid, men af formelle grunde kan vi desværre ikke lade

en offentlig debat indgå i selve konkurrencebedømmelsen.

En ting er at få en god plan, en anden ting er at overføre planen til virkelighed. Hvordan kan I sikre at resultatet ikke bare bliver endnu et kedsommeligt boligområde som Nordsjælland har så mange af i forvejen?

Det er jo et ekstremt kompliceret spørgsmål du dér rejser! Et af vores styringsredskaber er den måde vi vælger at etapeopdele området på og udbygge infrastrukturen. Vi skal være i stand til at fastholde det vi vil og den kvalitet vi ønsker. Og så skal vi sige nej til de andre.

Så sent som i dag havde jeg møde med en discountkæde som gerne ville bygge i området – helt ud til motorvejen, og der måtte vi sige nej. De centerfunktioner vi skal have i området skal ligge fornuftigt i forhold til betjening af områdets beboere og ikke i forhold til synlighed fra Hillerød-motorvejen. Heldigvis er vi en attraktiv kommune. Vi kan bedre end så mange andre stille høje kvalitetskrav uden at frygte for den fortsatte udvikling – den kommer under alle omstændigheder.

Men det er stadig ikke en garanti for at I får den kvalitet I ønsker. Kunne man tænke sig at I fulgte de enkelte projekter helt til dørs, at I

løbende var i dialog med alle større bygherrer under hele planlægnings- og projekteringsfasen?

Man kan sagtens forestille sig at opstille en manual for områdets udbygning, gerne med konkrete referencer til kendte byggerier. Og vi vil særlig interessere os for bygherrer som kan bygge god kvalitet som almindelige mennesker kan betale. Måske skal vi i nogle tilfælde sælge grundene lidt billigere end vi ellers kunne.

Man kunne også forestille sig et slags partnerskab hvor vi stillede med grunden og hvor vi følger hele projektet tæt. Vi kan ikke have snor i udbygningen af hele området, men vi kunne dels lave nogle gode eksempelprojekter og dels sikre en tæt dialog med alle der bygger i området. Det vil koste tid og kræfter for kommunen, men det her er det største udviklingsprojekt i Hillerød de næste 10-15 år så det kunne lige mangle at vi ikke fulgte det helt til dørs.

Niels Helberg er analysekonsulent og planlægningsrådgiver.

2003

ARRANGEMENTER

FORÅR

Landdistrikter

Konference 27. januar i København

Er der sammenhæng mellem den statslige politik og de reelle problemer i landdistrikterne? Hvad er det for problemstillinger der i det hele taget tegner sig og kan vi lære af udlandet? Konferencen arrangeres i samarbejde med Center for Forskning og udvikling i Landdistrikter. Program er udsendt og kan ses på hjemmesiden.

Budvikling og byomdannelse

Konference 30. januar i København

Mange kommuner står overfor en omdannelse af ældre erhvervsområder til nye funktionsblandede byområder. Hvilke muligheder giver de nye bestemmelser om byomdannelse og hvilke roller kan de forskellige parter spille i processen? Konferencen arrangeres i samarbejde med SBS for Erhvervs- og Boligstyrelsen og Miljøministeriet. Program er udsendt og kan ses på hjemmesiden.

Udviklingsstrategier for

Øresundsregionen

Seminar 4. marts i København

Hvordan opnås et godt samspil mellem de større centrale byområder, købstæderne, de mindre byer og regionens landskaber, så variationen og de kvalitative forskelle udnyttes bedst muligt? Er en nærmere samordning af plan- og udviklingsstrategier på tværs af Øresund nødvendig? Arrangeres i samarbejde med FFS, HUR, Region Skåne og Øresundskomiteen.

Regionplanrevision 2005

Seminar 17.-18. marts i Korsør

Seminarret handler bl.a. om Regionplanudvalgets arbejde og giver mulighed for direkte dialog med udvalgets formand. Der lægges op til debat om kvalitet i regionplanlægningen uanset evt. ændrede strukturer og ansvarsfordeling. Arrangeres i samarbejde med ALMA, DAVID og Landsplanafdelingen. Program er udsendt og kan ses på hjemmesiden.

Byen i børnehøjde. Seminar 24.-25. marts 2003 i Hørsholm

På hvilken måde opleves byen forskelligt af børn og planlæggere? Og hvordan kan kommunerne bruge den nyeste forskning om børn og byen?

Byrum, livsstilsrum og ressourcer

Seminar 7. april i Århus

Forskningsprojektet „Byøkologisk velfærd“ peger på nye spændende og til tider kontroversielle sammenhænge mellem fysisk form, livsstil og ressourceforbrug i boligen og i byen. På seminarret får kommuner lejlighed til at diskutere med forskerne, bl.a. om udnyttelse af resultaterne i bypolitik og boligbyggeri, og i by- og miljøplanlægning. Seminarret arrangeres i samarbejde med By & Byg og Arkitektur & Design/ Aalborg Universitet.

Kommuneplanlægning og strategier

Kursus 29.-30. april i Vejle.

Kurset tager udgangspunkt i de første erfaringer. Om kommuneplanrevision, om stra-

tegisk indhold i planer, ejerskab til planerne og planlæggerrollen.

Landzoneadministration og planlægning. Grundkursus 8.-9. maj i Viborg.

Kurset henvender sig til kommunale medarbejdere, som skal arbejde med landzone-sager. Det lovgivningsmæssige gennemgås, hvorefter øvelser vil give deltagerne en indsigt i hvordan man håndterer sager i praksis.

Kulturmiljøet i planlægningen.

Kursus i maj, dato og sted vil blive annonceret på hjemmesiden

Kommuner og museer er med nye lovændringer blevet centrale aktører i arbejdet med at varetage kulturmiljøhensyn i planlægning og sagsbehandling. Lovgrundlag og opgavefordeling gennemgås, og med konkrete eksempler belyses hvordan arbejdet kan gribes an i praksis.

VVM-seminar

2.-3. juni i Odense

VVM for alle involverede. Status og fremtid, eksempler og diskussion af eksempler. Arrangeres i samarbejde med Landsplanafdelingen.

Det åbne land 2003 – nye grænser

Konference 12.-13. juni 2003 i Silkeborg

Den årlige konference om det åbne lands planlægning. Hvordan vil det åbne lands aktører i fremtiden samarbejde om grænseoverskridende problemstillinger?

Tårne i Pudongområdet, Shanghai.

Oversigten opdateres løbende på Dansk Byplanlaboratoriums hjemmeside www.byplanlab.dk hvor tilmelding til arrangementerne kan ske online. Her kan du også tilmelde dig vores elektroniske nyhedsbrev, så du får besked, hver gang der lægges nyt ind på hjemmesiden.

EFTERÅR

Lokalplankvalitet og bykvalitet Kursus 27.-28. august i Korsør

Ud fra eksempler på lokalplaner arbejdes der med juridiske og formelle spørgsmål og med resultaterne i den fysiske virkelighed. Desuden om lokalplanværktøjets muligheder og begrænsninger.

Planloven i praksis Kursus 9.-10. september i Odense (Gentages i november)

Om planloven i sin helhed og om dens samspil med anden lovgivning. Med spotlight på de centrale paragraffer og med konkrete eksempler belyses de vigtigste planlægnings- og styringsredskaber.

Det 53. danske Byplanmøde, 2.-3. oktober på Bornholm (se side 4)

Byidentitet, Branding og Boligpolitik Konference 12.-13. november i Randers

Hvad er byernes varemærke, image eller identitet? Udfra eksempler debatteres bl.a. hvordan en bevidst boligstrategi kan udnytte lokale potentialer. Konferencen henvender sig til kommunale politikere og planlæggere.

SMV – Strategisk Miljø Vurdering af planer. Kursus 17.-18. november i Vejle

Konkrete værktøjer og inspiration til hvordan man kan indarbejde strategisk miljøvurdering i planlægningen og i miljøadministrationen.

FOTO: KIM DIRCKINCK-HOLMFIELD

Studietur til Kina, oktober (uge 42-43?)

Det nye og det gamle Kina. I disse år opleves en voldsom udvikling med reformer, byvækst og globalisering. På den anden side er Kina stadig unikke kulturmiljøer og levende tradition med en begyndende forståelse for bevaring. Turen går bl.a. til Beijing, Shanghai og Quanzhou i Fujianprovinsen.

Elektronisk planlægning. Kursus 19.-20 november i Århus

Hvilke digitale redskaber står til rådighed og hvad er de gode til i planlægningen på de forskellige niveauer og planlægningsfelter? Erfaringer fra praksis diskuteres.

Planloven i praksis Kursus 24.-25. november i Nyborg

Om planloven i sin helhed og om dens samspil med anden lovgivning. Med spotlight på de centrale paragraffer og med

konkrete eksempler belyses de vigtigste planlægnings- og styringsredskaber.

VVM – udenlandske eksempler Konference 1.-2. december i København

VVM i en europæisk kontekst, baseret på EU-kommissionens 5-års-rapport. Eksempler på brugen af VVM i andre EU-lande præsenteres. Arrangeres i samarbejde med Landsplanafdelingen.

Den tidligere kraftcentral er renoveret og huser nu et reklamebureau.

NY BYDEL I GAMMEL FA

Gennem de seneste 2½ år har den tidligere papirfabrik i Silkeborg undergået en bemærkelsesværdig forandring fra et afsondret, nedslidt fabriksområde til en nutidig bydel med virksomheder, institutioner, kulturelle aktiviteter og moderne boliger i de bevaringsværdige fabriksbygninger. Kun et stenkast fra bymidten og omgivet af skov og vand. Processen bag denne udvikling er spændende og lærerig, og Niels Helberg har talt med nogle af de involverede.

Da Michael Drewsen i 1844 startede en papirproduktion ved Gudenåen i Midtjylland var der ikke nogen by i nærheden. Da produktionen stoppede for altid den 31. maj 2000 lå fabrikken centralt placeret i Silkeborg – kun få hundrede meter fra Torvet, omgivet af skov, å og sø. Fabrikens samlede område omfattede 44 tdr. land med næsten 100 bygninger fra hele perioden siden produktionens start. Mange bygninger var i god stand og af stor kulturhistorisk og arkitektonisk værdi. Ved lukningen af fabrikken var banen således kridtet op til kampen om udnytte det attraktive område på en ny måde. Kommunen, borgerne og private kapitalinteresser kunne se mange spændende muligheder i den centrale placering og de karakteristiske bygninger, og det kunne have ført til en følelsesladet debat, konflikter mellem de mange interesser og et langt og tungt planlægningsforløb hvor området kunne ligge brak og forfalde i en årrække.

Men sådan gik det ikke da Silkeborg blev forenet med Papirfabrikken. I dag – 2½ år efter maskinerne stoppede – er en ny central bydel i Silkeborg godt på vej til at tage imod sine nye brugere. Det er gået stærkt

– og det er gået godt. Forklaringen skal findes i fire faktorer som har spillet godt sammen.

Den første faktor hedder lokalt, privat initiativ. Projektet er gennemført for private midler af et lokalt ejendoms- og udviklingselskab – Henton. Selskabet var på banen med køb af Papirfabrikken bygninger og grund flere måneder før produktionen standsede. Allerede fra starten blev en bevaring af områdets karakter og kulturhistorie sat i centrum.

Den anden faktor hedder tillid. Projektforløbet er foregået i stor tillid mellem de involverede parter, herunder Henton Group A/S, Silkeborg Kommune og de involverede ingeniør- og arkitektfirmaer.

Den tredje faktor hedder åbenhed. Selskabets direktør, Kent Madsen, har udvist en bemærkelsesværdig åbenhed over for både kommunen, erhvervsinteresserne i byen og ikke mindst borgerne som hele vejen igennem er blevet orienteret om projektets indhold og forløb.

Den fjerde faktor hedder hurtige resultater. Der har ikke været langt fra tanke til handling. Mindre end et halvt år efter at produktionen standsede var de første aftaler med nye brugere i hus, og derefter er

det gået slag i slag med salg, udlejning, nybyggeri og renovering.

PLANLÆGNINGSPROCESSEN

Efter Hentons erhvervelse af området og produktionens ophør er planlægning og aftaler om salg og lejemål sket i et hurtigt og effektivt forløb. Det formelle planlægningsgrundlag består i kommuneplanens bestemmelser for området, der er udlagt dels til centerformål og dels til boligformål.

Derudover etablerede Henton et mere detaljeret plangrundlag med en bygningsregistrant og en strukturplan som udpegede bevaringsværdige bygninger, nye byggemuligheder, infrastruktur m.v. Ideen var at fastholde områdets arkitektoniske og kulturhistoriske værdier.

Der skulle i princippet laves en ny bydel med gader, stræder, torve, parkeringspladser og en fornuftig blanding af erhverv, kultur og boliger. Strukturplanen blev udgangspunkt for den videre planlægning i tæt samarbejde med Silkeborg Kommune.

Undervejs er der stor offentlig bevågenhed omkring projektet, og Henton arrangerer en 'åbent hus'-dag hvor interesserede borgere for første gang får adgang til det tidligere lukkede område med rundvisninger og orientering for flere tusinde mennesker.

Der nedsattes en arbejdsgruppe med repræsentanter fra Henton, fra kommunens planlægningsafdeling og fra Årstiderne Arkitekter som stod for udformning af strukturplanen.

Arbejdsgruppen udarbejder et lokalplanforslag med Årstiderne som pennefører,

Et stenkast fra bymidten ...

FOTO: SILKEBORG BOGTRYK / LARS LASSEN

BRIK

finansieret af Henton. Dette arbejde foregår relativt gnidningsløst da parterne er nogenlunde enige om hovedsigtet i strukturplanen.

Arbejdet følges af en politisk gruppe med daværende borgmester, nuværende viceborgmester Jørgen Würtz. Der presses hårdt på for at speede processen op. Både Kent Madsen og Jørgen Würtz er tilfredse med forløbet. „Det er utrolig vigtigt for os at tingene skrider hurtigt fremad“ siger Kent Madsen, „både fordi det koster penge at ligge stille, og fordi den store bevågenhed gør det vigtigt at demonstrere at der faktisk sker noget“. „Kommunen har bevist spillet en tilbagetrukket rolle“ siger Jørgen Würtz, „vi har hele vejen igennem haft tillid til Henton og hans rådgivere, og vi har ikke haft problemer med at frasige os forkøbsretten på arealerne. Dialogen

var på plads fra starten, og processen ville formentlig være forløbet langsommere hvis kommunen var gået aktivt ind og havde kørt forløbet selv“.

Årstiderne Arkitekter har stort set været arkitekter på alle Hentons projekter og der er en stor gensidig tillid mellem arkitekt og investor/bygherre. Firmaet blev sat i gang umiddelbart efter fabrikkens lukning, og har siden haft en række opgaver i forbindelse med projektet. Det gælder både registrant, strukturplan, lokalplan og en række bygningsopgaver med ombygninger og nybygninger. „Med en mindre åben og samarbejdsvillig projektudvikler kunne det være endt i en katastrofe“ siger arkitekt Lars Dalsgaard fra Årstiderne, „tilliden mellem parterne har været helt afgørende for forløbet“.

HVEM FLYTTER IND?

„Markedsføring af området har ikke været nødvendig“ siger Kent Madsen, „den lokale interesse har været massiv, og vi har været så heldige at have en håndfuld store brikker at flytte rundt med. Vi er Silkeborg-folk, vi kender de lokale virksomheder, og vi havde en god fornemmelse for hvem der kunne være de potentielle brugere i området“. Den lokale biograf, et eksisterende hotel, den lokale avis, lokalafdelingen af et stort revisionsfirma, et lokalt reklamebureau – alle er eksempler på virksomheder der i løbet af få måneder besluttede at etablere sig i Papirfabrikken.

„Vi var de første som var herude og vælge lokaler“ fortæller Palle Madsen, én af indehaverne af reklamebureauet Bureau I.

„Vi gik herude en råkold dag sammen med Kent Madsen og besigtigede lokaliteterne, imens der stadig gik papirarbejdere rundt på fabrikken. Vi manglede plads i vores eksisterende lokaler i den indre by, og var i gang med at forberede en større ombygning da vi hørte om det her tilbud. Det eneste problem var at vi skulle vente 1½ år, men det gjorde vi gerne da vi først havde set mulighederne“. Det er kun i begrænset omfang lykkedes – og været nødvendigt – at tiltrække virksomheder udefra. Et eksempel er et stort fitness-center med afdelinger andre jyske byer. Centret har lejet sig ind i nogle ombyggede lagerhaller. Ud over biografen der tidligere var kommunal men nu køres i privat regi, har omdannelsen af Papirfabrikken sat skub i flere kulturelle projekter i byen. Det gælder et nyt musik- og teaterhus til erstatning for

Musik- og teaterhus ved kanalen. (Illustration: Årstiderne Arkitekter)

1997

Virksomheden og kommunen indgår en købsretsaftale som er med til at sikre fabrikken en forbedret likviditet.

Februar 2000

Henton Group indgår en sale-and-lease-back aftale.

Maj 2000

Fabrikken standser produktionen. Registrant over samtlige knap 100 bygninger på den 44 tdr. land store grund sættes i gang.

August/september 2000

Årstiderne udarbejder en strukturplan for hele området. Strukturplanen præsenteres for borgmesteren. Området åbnes for borgerne.

Efteråret 2000

Arbejdsgruppe udarbejder forslag til lokalplan for hele området. Arbejdet finansieres af Henton. Fremlæggelsen af lokalplanen giver stort set ikke anledning til indsigelser. Der forhandles med potentielle fremtidige brugere, og det lykkes ret hurtigt at få en række aftaler på plads.

Februar 2001

Kommunen køber areal til opførelse af skole. Et areal i områdets nordlige del sælges til opførelse af ca. 170 boliger. Det besluttes endeligt at Hotel Louisiana og Bio flytter til Papirfabrikken i renoverede bygninger. Stort set samtlige salg-bare arealer meldes solgt.

FOTO: BUREAU I

FOTO: BUREAU I

Reklamebureau i den tidligere kraftcentral.

den eksisterende teatersal. Det opføres i kanten af Papirfabrikken mod havneområdet og i gå-afstand fra centrum.

Det gælder også Den europæiske Højskole for Teater, Dans og Musik, der håber at kunne overtage Papirfabrikkens gamle Kedelbygning når de nødvendige midler er fremskaffet. Endelig gælder det Kulturspinderiet med udstillinger og kunstnerværksteder, som i begyndelsen af 2003 flytter fra bymidten til større lokaler i Papirfabrik-

ken. Samlet vil området rumme ca. 250 boliger, fordelt på udlejnings-, andels-, og ejerboliger. Heraf etableres 44 lejligheder i to 6-etagers punkthuse ved havneområdet vis-a-vis Musik- og Teaterhuset og tæt på bymidten. En del af boligerne er under opførelse, og der er ingen problemer med at afsætte hverken leje- eller ejerboligerne.

Da planlægningsprocessen var gået i gang besluttede kommunen at bygge en ny skole

til 75 mill. kr. i området og købte derfor en bid af Papirfabrikkens areal. På det tidspunkt var infrastrukturen i området lagt fast, og det betød at adgangen til skolen måtte løses via lokale villaveje. Lars Dalsgaard fra Årstiderne vurderer at de kunne have fundet en bedre løsning, hvis den nye skole havde været i spil da de første planer blev lagt.

RESULTATET

Ved årsskiftet 2002/03 ligner det meste af området stadig en byggeplads. Men flere virksomheder er flyttet ind, og de første erfaringer er høstet.

„Selv om vi ikke har trukket mange virksomheder udefra til Papirfabrikken, så skaber vi alligevel vækst gennem udviklingen af området“ siger Kent Madsen. „Mange af de lokale virksomheder der flytter herud får samtidig mere plads og flere medarbejdere. Og når de første brugere er på plads trækker det hurtigt flere med sig. Det bliver attraktivt at være i området, og vi kommer ind i en selvforstærkende proces“.

Hotellet åbnede i august 2002 under navnet Radisson SAS Hotel Silkeborg. Ejeren af det gamle hotel med 7 medarbejdere er medejer og direktør i det nye hotel med 27 medarbejdere, conference- og kursuslokaler og dobbelt så mange værelser som i det oprindelige Hotel Louisiana.

Kommunen har lejet hotellets gamle bygning og indrettet det til ungdomsboliger.

I Bureau I siger Palle Madsen: „Der var ingen tvivl hos os om at vi ville slå os ned

Helhedsplan for omdannelse af papirfabrikken. (Illustration.: Årstiderne Arkitekter)

Marts 2001

Det første erhvervslejemål indgås med reklamebureauet Bureau I der august 2002 flytter ind i den tidligere kraftcentral. Nedbrydningen af 41.000 m² etageareal påbegyndes.

Juni 2001

Lokalplanen vedtages endeligt af Byrådet. Opførelsen af to 6-etagers punkthuse ud til havneområdet påbegyndes – det ene til ejerboliger, det andet til udlejningsboliger

December 2001

Rejsegilde på ombygningen af hotel- og biografkomplekset.

August 2002

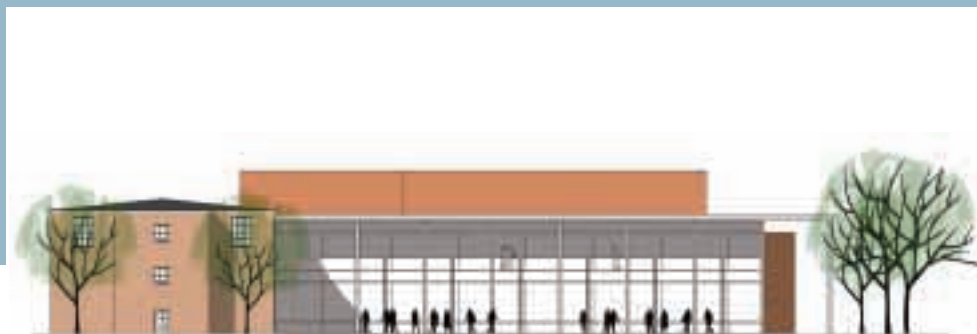
Det nye 4-stjernede hotel Radisson SAS indvies.

September 2002

Åbent hus på hele området med information om de igangværende projekter. Fitness-center på 3.400 m² åbner i ombyggede lagerhaller.

Oktober 2002

Byggeriet af Musik- og Teaterhuset mod havnefronten påbegyndes.

Facade af Musik- og teaterhus. (Illustration.: Årstiderne Arkitekter)

her i den gamle kraftcentral der leverede energi til hele Papirfabrikken. Her er en ånd – en atmosfære – som kan give os kreativ inspiration. Vi har fået bevaret mange af de gamle ting som var i huset. Det er helt fantastisk at vi har fået denne mulighed. Historien, omgivelserne – det hele hænger sammen med vores historie og vores visioner“.

Ifølge Kent Madsen har den hurtige udvikling af området ikke skadet udviklingen i resten af byen synderligt. „Silkeborg har jo det problem at vi er omgivet af skove og vand og det betyder at den vækst vi skaber må foregå inden for den eksisterende by.

Og udviklingen af Papirfabrikken betyder faktisk at der bliver mere luft i andre dele af byen til f.eks. nye butikker. På bolig-siden er der stor efterspørgsel efter de bynære mindre boliger på Papirfabrikken's område, og de konkurrerer ikke med boliger andre steder i byen. Kun på kontorområdet sker der muligvis en vis afmatning andre steder i byen“.

Opfattelsen deles af viceborgmester Jørgen Würtz: „Vi har ikke mange tomme lokaler i byen. Og Jyske Bank som har hovedsæde tæt ved bymidten har altid brug for mere plads“.

Silkeborg Kommune følger op på udviklingen gennem en planlægning og forbedring af naboarealerne. Området mellem Papirfabrikken og bymidten optages af en stor benzintank med en høj indtjening, og de to områder adskilles af den stærkt trafikerede Chr.8.Vej. „Benzintanken ligger desværre lidt i vejen, og et større areal med

parkeringspladser skæmmer området mellem bymidten og åen. Vi arbejder på at få etableret en park i området og få bilerne gravet ned“ siger Jørgen Würtz. „Desuden anlægger kommunen en faunapassage på åbredden ind mod bymidten. Det vil sikre en grøn forbindelse ud til Silkeborg Langsø“.

EFTERTANKEN

Alle involverede parter i Papirfabrik-projektet er yderst tilfredse både med forløbet og resultatet. Den vifte af muligheder der på én gang foldede sig ud sig med fabrikkens lukning er stort set udnyttet fuldt ud. Og det skyldes i høj grad de fire faktorer der er fremhævet i indledningen: lokalt, privat initiativ, tillid, åbenhed og hurtige resultater. Der har været tale om et både heldigt og begavet sammenfald af omstændigheder som man nok ikke støder på mange steder. Alligevel er Papirfabrikken et skoleeksempel på hvordan der etableres et effektivt og åbent samarbejde mellem en developer, en kommune og en rådgiver. De negative oplevelser og kritiske bemærkninger er få og små.

„Jeg er meget tilfreds med resultatet“, siger Jørgen Würtz, „og jeg er imponeret af den effektive og hurtige måde projektet er skredet frem på til glæde for både byen og for de bagvedliggende økonomiske interesser. Måske er det i virkeligheden gået lidt for hurtigt med at skaffe nye brugere til området. Resten af landet har knap nok opdaget hvad der foregår, her hvor der stort set er udsolgt, og det betyder at der

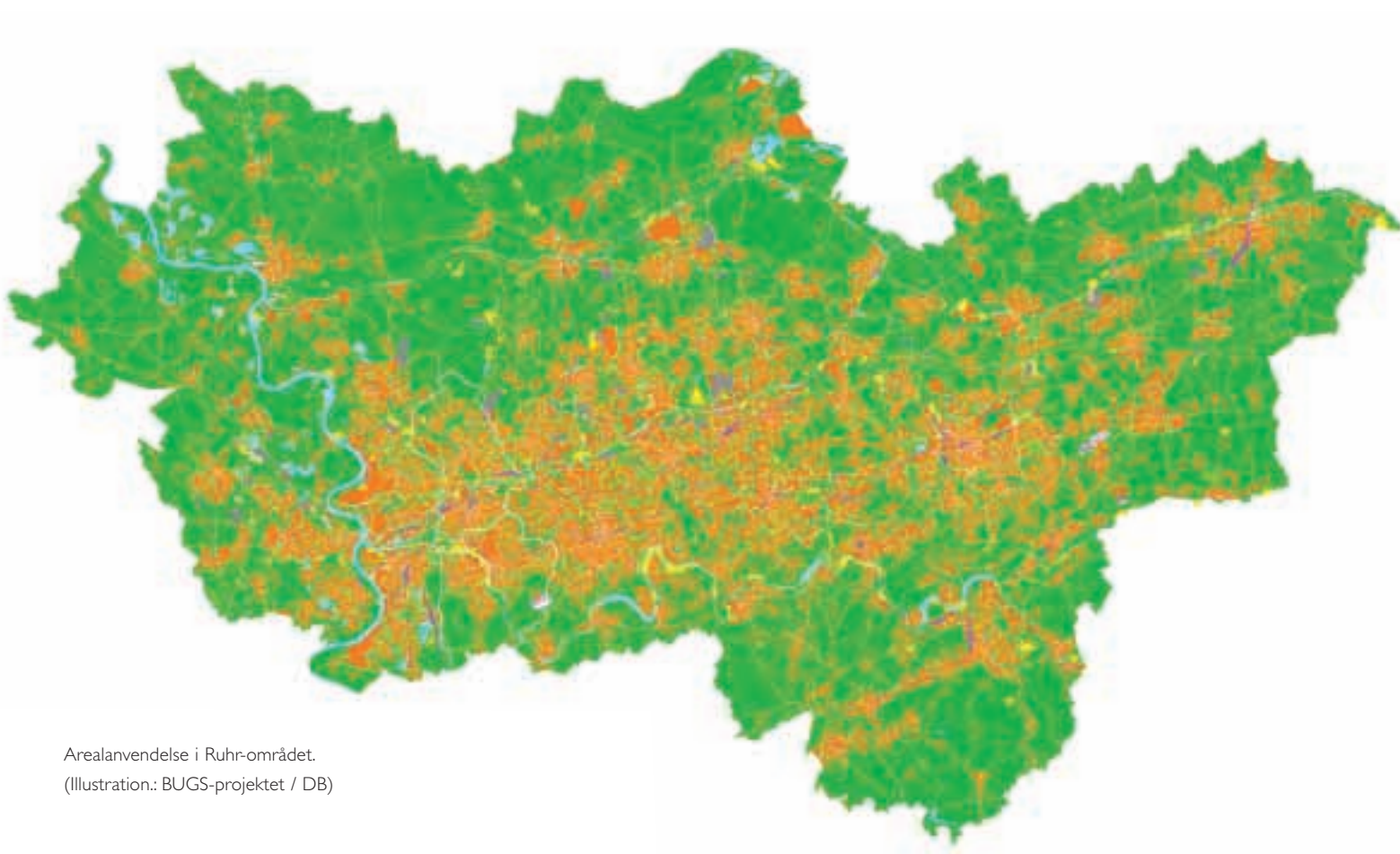
ikke er mulighed for at skaffe plads til eventuelle udefra kommende spændende aktiviteter. Denne her vellykkede sag er meget speciel“ siger Kent Madsen.

„Papirfabrikken har det hele, og selv om vi får mange henvendelser fra andre kommuner, har vi ikke set eksempler på noget der bare ligner det her. Uanset hvor dygtige vi synes vi er, så er én af vores spidskompetencer i denne sag vores lokalkendskab, vores viden om hvordan lokalsamfundet fungerer, og hvem det er vigtigt at snakke med. Lige så snart jeg kommer uden for Silkeborg, f.eks. til Horsens, vil jeg føle mig på udebane – og så bliver det hele mere indviklet. I Viborg købte kommunen kaserne, samtidig med at vi købte Papirfabrikken. Og Viborgs borgmester sagde den gang til os med et glimt i øjet: Lad os så se hvem der bliver først færdige. Og de er ikke kommet i gang endnu! Det siger jeg ikke for at kritisere, men det viser at det kommunale apparat arbejder langsommere. Derfor er det vigtigt at tage private developere med når offentlige arealer skal udvikles – gerne folk med stort lokalkendskab“.

Så vidt Kent Madsen – resultatet i Papirfabrikken kan alle være med til at bedømme. Tag selv til Silkeborg og kig efter:

Niels Hellberg er analysekonsulent og planlægningsrådgiver.

AKTUELLE PROJEKTER

Arealanvendelse i Ruhr-området.
(Illustration.: BUGS-projektet / DB)

Ruhrgebietet, landet mellem floderne Ruhr og Lippe, den tyske industris vugge og engang Europas største industriområde. Ca. 100 km øst-vest og 70 km nord-syd, ialt 4.443 km² med 5,3 mio. indbyggere. Områdets større byer som Duisburg, Dortmund, Essen og Oberhausen flyder sammen med talrige andre mindre og mellemstore byer. Bylandskabet er som et patch-worktæppe: byområder og forladte industri- og mineområder veksler med småskove og landbrug, og det hele gennemskæres på kryds og tværs af motorveje, jernbaner og kanaler:

Industrien har været under afvikling i årtier og kun en enkelt mine fungerer stadig. Regionen oplever nedgang i befolkningen, dels på grund af

industriens afvikling, dels på grund af, at de der har råd flytter ud til mindre byer, hvor drømmen om eget hus og have kan gå i opfyldelse.

Her kommer de gamle industriområder til at spille en ny strategisk rolle. Som kulturmiljø og som potentielle byomdannelsesområder: En del af de gamle industrianlæg bliver bevaret enten som nye kulturinstitutioner eller omdannet nænsomt til nye erhvervsområder, hvor morgendagens videnstunge virksomheder flytter ind. Men langt størstedelen af arealerne ryddes og skal igennem en langvarig og dyr oprensning før de kan anvendes til andre formål. Spørgsmålet er til hvad? På den ene side har regionen brug for et miljømæssigt løft i form af

renere luft, mindre trafikstøj og bedre rekreative muligheder. En omdannelse til nye grønne funktioner ville derfor være oplagt. På den anden side er der brug for nye arbejdspladser og attraktive boligområder.

I det EU-finansierede projekt BUGS arbejdes der med at udvikle nye konsekvensvurderings-metoder, så forskellige strategier for byomdannelse kan sammenlignes. Det overordnede spørgsmål er, om det er muligt at udvikle by og samtidig forbedre byklimaet og formindske trafikstøjen. By som vel at mærke skal være så attraktiv, at den bliver et realistisk alternativ til at flytte helt ud af området.

BENEFITS OF URBAN GREEN SPACE, BUGS

Projektets formål er at udvikle nye planlægnings- og miljøvurderingsværktøjer i forbindelse med omdannelse af eksisterende byområder til tætte, grønne byer.

Planlægningsprocessen skal kunne foregå i dialog med byens borgere. Projektet, der støttes af EU's 5. rammeprogram, gennemføres i samarbejde med forsknings- og andre institutioner fra 5 andre europæiske lande. Projektet er igangsat i 2001 og afsluttes i 2004.

Kontaktpersoner: Jette Esbjørn Hess, jeh@byplanlab.dk og Annette Thierry, at@byplanlab.dk

BYØKOLOGISK VELFÆRDSUDVIKLING

Projektet har til formål af afdække sammenhænge mellem livsstil, fysisk-arkitektonisk form og ressourceforbrug. I projektet arbejdes med udvalgte områder i Århus og Aalborg. Projektet blev igangsat i 1998 og gennemføres i samarbejde med By & Byg og Aalborg Universitet. Projektet, som støttes af Velfærdsforskningsprogrammet, afsluttes i begyndelsen af 2003. Projektet kan studeres på www.urbanvelfaerd.dk

Kontaktperson: Annette Thierry, at@byplanlab.dk

KVARTERET SOM RAMME OM BØRNS HVERDAGSLIV

Hvordan ser byen ud i børnehøjde? Og hvilken indflydelse har bykvarterets fysiske og sociale strukturer på børns hverdagsliv? Disse spørgsmål er omdrejningspunktet for projektet, der bruger børn i alderen 7-12 år i kommunerne Albertslund, Ballerup og København som informanter. Projektet er tværfagligt og gennemføres i samarbejde med Skov & Landskab (FSL), Institut for Uddannelsesforskning (RUC) og Arkitekt-skolen i Aarhus. Byplanlaboratoriet står bl.a. for en undersøgelse af, hvordan børneområdet varetages i de udvalgte kommuner. Projektet er støttet af Velfærdsforskningsprogrammet og afsluttes i 2003. Kontaktperson: Jette Esbjørn Hess, jeh@byplanlab.dk

NETVÆRK OM KOMMUNEPLANSTRATEGIER

Et debatforum om kommuneplanstrategier er etableret på www.byplanlab.dk, hvor centrale elementer i arbejdet med strategier bliver diskuteret. Der er i øjeblikket tre nyhedsgrupper: Hvad er en planstrategi? Politisk ejerskab og planlægningens aktører. Desuden rummer debatforummet et arkiv under stadig opbygning med gode eksempler, artikler, interviews mv. Til medlemmerne af netværket udsendes hver anden uge et nyhedsbrev. Alle tilskudsgivere kan frit tilmeldes netværket på www.byplanlab.dk eller sende en mail til kontaktperson Mads Uldall mu@byplanlab.dk.

FORNYELSE AF BYPLANLÆGNINGEN I DANMARK

Byplanlaboratoriet startede sidste år en debat om fremtidens planlægning. Nogle af de centrale budskaber var, at planlægningen skal gøres mindre bureaukratisk, mere handlingsorienteret og mere visionær (se www.byplanlab.dk under projekter).

Debatten om byens kvalitet og planlægning forsætter: En af de centrale aktiviteter bliver at udvikle og afprøve områdeplanen, det vil sige planer som er mere detaljerede og konkrete end kommuneplaner, men mindre bindende og styrende end lokalplanen for det enkelte hus. Arbejdet med områdeplanerne søges gennemført i samarbejde med en række kommuner. Sideløbende afprøves forskellige lokalt tilpassede planforløb og samarbejdsmodeller. Projektet kan følges på www.byplanlab.dk og i ByplanNyt.

Kontaktperson: Mads Uldall, mu@byplanlab.dk

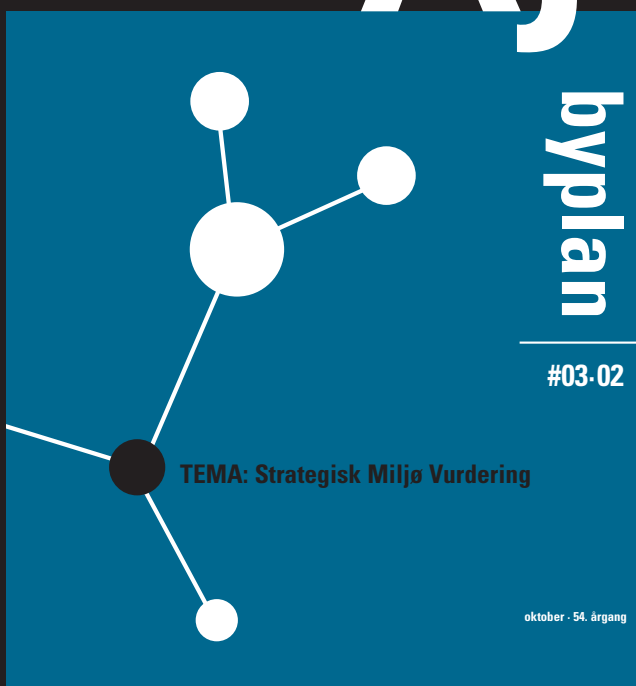
- >> Analyser
- >> Kommuneplaner
- >> Faglig kalender
- >> Referater, interviews
- >> Byplanforskning
- >> Anmeldelser
- >> Dennis Lund
- >> Nyt fra FAB
- >> Udvikling eller hvad?
- >> Nye planlægningsmetoder
- >> Debat

ByplanNyt og Byplan udkommer hver måned. Nyt i ulige og plan i lige måneder.

Fagblade man vender tilbage til >>

AJOUR

med fysisk planlægning for kun 595 kr. årligt

>> Bestil på www.arkfo.dk

